

ANY VI

NÚM. 257

BARCELONA 28 JULIOL 1893

Recort de LA TOMASA á en RAMÓN ESCALER.

RAMÓN ESCALER

Lo dimecres de la setmana passada, á las vuyt de la nit, va deixar de funcionar pera sempre 'l cor del que en vida fou nostre estimat amich y company y artista de mérit extraordinari D. Ramón Escaler.

Los que no hagin tingut ocasió d' admirarlo en infinitat de xispejants dibuixos, haurán sentit parlar d' ell ab elogi mes d' una vegada.

Si 'ls dibuixos d' en Ramón Escaler no tinguessin la expontaneitat y la xispa que tothom ios hi reconeix, tindrian sempre un mérit superior; lo de ser obra d' un artista que no havia estat may baix la direcció de mestre, puig si bé es cert que estigué durant una temporada en lo taller del celebrat caricaturista Manel Moliné, fou aquesta tan curta que ben poch profit pogué valguerli.

Potsé alguns atribuirán la incorrecció qu' en alguns dels seus treballs se nota á falta de fonaments sólits; pero si no fos prou á disculparla la pressa ab que s' acostuman á fer las ilustracions pera periodichs, la disculparian de sobra la riquesa, originalitat é ingeni que campejan en tots los dibuixos del nostre amich.

Un' altra condició possehia, rarissima entre 'ls artistes; la de ser enemich acérrim del *dolce far niente*.

Nascut en mitj del treball, no comprenia com pot haverhi artista que dediqui una ó duas horas diarias no mes y devegadas cap á la producció, puig ell, donant proba d' una activitat assombrosa, passava de dia horas y mes horas en lo seu taller y quan la feyna apressava veyia transcorre nits enteras de cap sobre 'l paper ó la pedra litogrífica.

Convenia lo treball, era precis donar una nota d' actualitat, donchs, per ell no hi havia horas fixadas, acabava 'l jornal quan la obra quedava llesta. Moltas vegadas quan al dematí anava á buscarla 'l mossó de la casa editorial ó de la empresa periodística, ell encare s' havia de ficar al llit.

Pochs artistes haurán produhit la cantitat de treball que ell nos ha deixat en los deu anys escassos que com á dibuixant era conegut; pero aquest excés de producció ha sigut causa, sens dupte, de que la mort nos l' hagi arrebatat en la edat del verdader desarrollo intelectual, quan sols comptava 31 anys y podiam esperar d' ell molt mes de lo que nos ha deixat.

Y com si l' excessiu treball de llápis no fos prou á abatrel, era també un bon cultivador de la literatura y 'l veyem, sent molt jove encare, guanyar disjunts y justos premis en certamens literaris, y mes tart donar á la escena los monólechs *Tot per las donas*, *Sogras*, *Me caso* y *L' home de la dida*, estrenats ab éxit y representats després infinitat de vegadas ab la mateixa acceptació; aixís com lo drama en un acte y en vers *Al peu de la Creu*, representat per primera vegada ab aplauso en lo Teatro Romea, durant la última temporada.

Abans de caure mala't s' ocupava en escriure una comedia de costums que titulava *L' últim sant Joan*.

Los dibuixos que ha publicat en los setmanaris *La Semana Cómica*, *Barcelona Cómica*, *La Chispa*, *Madrid Cómico*, *LA TOMASA*, etc., etc., aixís com los encarre-

gats per particulars, se comptan per cents. De tots ells reunits podria fersen uns quants tomos voluminosos.

Desde la publicació dels quaderns artístichs titulats *Fullaraca* ab que pot dirse que s' va donar á coneixe hasta 'l tomo d' historietas: *Hojarasca*, editat últimament y la *Galeria de Bellezas*, que havia terminat feya poch per encarrech d' una casa editorial, no ha parat un sol dia: puig las curtas temporadas d' estiu que, fugint del treball constant del periodich, passava en Sant Feliu de Torelló, hont vegé la llum á 6 de Febrer de 1862, s' ocupava á mes de cuydar de la seva salut, en pintar bonichs paisatjes que trobavan comprador apenas acabava d' arribar á Barcelona.

De quin modo 'ns atormentava l' ánima veure venir á nostra Redacció al company Escaler, poch abans d' agravarse sa enfermetat, pálit y abatut, tenintse que apoyar en lo bastó pera no caure! Encare no feya mitj any que 'l mateix home se sentia ab totas las forsas de la joventut y 'ns comptava satisfet los seus projectes!

Quant desconsol li causava veure que 'l llápis qu' havia manejat ab tanta llaugeresa, per efecte de la malaltia que minava sa existencia se tornava en sa má feixuch com càrrega insoportable!

En Ramón Escaler á més d' artista de talent privilegiat, era amich de cor noble y bondadós que responia lliberal á las necessitats de sos companys.

En sa taula sempre hi havia un lloch pera ells y sa butxaca no s' negava may á socórrels.

Trasladat á una torre de Sant Gervasi per prescripció facultativa, en aquest poble terminá sa vida conservant clara sa inteligencia fins als últims moments y veyent acostarse son fi sense tétel un sol instant.

Pochs días abans del desenllás fatal, procuravam animarlo, donantli esperansas de curació, y ell ab somris de resignació y tritesa á la vegada 'ns contestava:

«Deixeuvos de tonterias; ja s' ha acabat tot! La máquina ha treballat mes de lo que podia y son funcionament es ja desigual y pesat. ¡Prompte acabaré de funcionar pera sempre!» y després com si fos ell lo que volgués animarnos á nosaltres, donant á son rostre una expressió de llaugera alegria, nos parlava del plaher de la glória, de las petitesas d' aquest mon, intercalant en la conversa mes d' un quiento y xascarrillo oportuns.

La idea de morir—segons deya—no l' espantava.

Si per algo sentia la mort, no mes era per tenir de abandonar als que per ell sentían afecte, als quals hauria volgut deixar plens de felicitat.

Un rasgo donará á compendre l' agraument que sentia pels que 'l volian y 'l cuydavan:

Alguns días abans de sa mort va enviar á busear á un seu antich deixepile y li digué: «Mira, jo vaig á morir, y no 'm pesa; pero deixo á un pobre xicot, també deixepile meu, quals cuydados durant ma enfermetat, no sé com pagar. Posal baix ta direcció y fes pera éll tot lo que puguis, que m' en aniré d' aquest mon agra-hinho.»

Qui té cor tan gran y bondadós com en Ramón Escaler y es á mes com ell, artista tant laboriós y de tant mérit, no mor may; viu constantment en la memoria de sos amichs y dels aymants del Art. Lo pas de la vida á la mort se fá imperceptible y se 'l veu sempre vivint en sos fets y en sas obras.

Demostració del carinyo que tots li professavam fou l' acte del enterrament de son cadávre. Lo dolor nuava 'l cor de tots sos bons amichs, 'ls ulls de tots ells espurnejavan llágrimas, y mans tremolosas depositavan so-

bre l' ataut flors y coronas, com á derrer obsequi al company del ánima qu' acabava d' enfonzarse en las tenebras de la eternitat.

Ramón Escaler /D. E. P! Los teus amichs te guardarem sempre recorts d' admiració y carinyo en lo mes íntim del cor.

A. G. T.

TRIBUT D' AMISTAT

al malhaurat dibuixant

Ramón Escaler †

Has mort jove, quan l' Art en tú xifrava
tot lo séu esplendor en ta fermesa;
has mort quan l' Art contava ¡ay! en sa empresa
ab ton llápis, que bé l' interpretava.

Quan la Llum dels teus mérits reflectava
una Gloria que t' era ja promesa,
s' ha apagat al poch temps d' estarne encesa;
quan molta... molta més claror donava.

Victima del treball y del desfici
has fet de ta existencia 'l sacrifici
en l' altar del Deu Art, sent d' Ell esclau.

¡Quan ab lo téu talent trassat havías
lo camí de ta sort per próxims días,
has deixat aquest mon!.. ¡Descansa en pau!!

J. BARBANY.

ALARGÓN

SEGON ANIVERSARI

Dos anys compleixen de la mort may prou plorada del insigne autor de las novelas contemporáneas de mes mérit, escritas en la llengua de Cervantes.

Fou aquell día día de verdader dol per las lletres espanyolas, no exuberantas per cert de cultivadors que las honrin com D. Peire Anton las honrava, ab la claretat del seu cap privilegiat ab la brillantés de la seva ploma y ab un alt esperit de moralitat. renyit ab las modernas corrents literarias.

Allavors, quan *la cosa era fresca*, la premsa, los literats, las Academies y 'ls Atenéos, varen honrar la memoria del difunt ab articles elegiachs, ab vetlladas literarias, en fi, ab tot aixó qu' es de reglament en semblants cassos... Pero varen passar los primers moments, y avuy 's limitan aquells dels mes entusiastas, á recordar la desgraciada fetxa, sens altre demostració de pena per la mort del il·lustrat novelista.

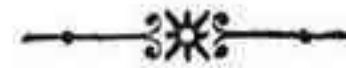
La mellor manera de perpetuar lo nom de tan eximi escriptor, fora perpetuar també las obras del seu ingeni.

Per aixó deuria fersé una edició complerta de las obras del mestre; y qui deuria ferho, fora la mateixa Academia Espanyola; pero, no edició de luxo, sino barata, no al alcans dels aficionats richs exclusivament, sino de todas las classes de la societat.

Lo próxim aniversari podria commemorarse ab aquesta gráfica demostració al gran escriptor, si la vanitat de la Academia no li impedís aceptar agenas inciativas, ja que tan escassas van, segóns perquè, en la docta casa del carrer de Valverde.

De dijous a dijous

(DIÁLECHS SETMANALS)

CREGUI que aquest altre día ab la "noticia grave" del *Diluvi*, m' varen agafar *culambres*.

—Jo ja 'm descordava 'ls calsetets.

—Encare, gracias á Deu, m' hi bèn escapat d' una y bona, perque aquell pelegri ab tot y 'l seu mal de ventre no va deixar rastre.

—Que sí que 'n va deixar de rastre; sino que, analisat, va resultar ser ni més ni menos que 'l rastre que deixan tots 'ls que van *clars*, per pelegrins que siguin.

—De modo que 'l *caso sospechoso* no va ser tal cas.

—¡Qui ho diu! va ser un cas com un altre qualsevol de *cólera*.

—Donchs, digui que *El Diluvio* tenia rahó.

—Més rahó tenia 'l pe'egri de morir-se.

—¿Per qué?

—Perque la miseria li va recargolar 'ls budells.

—Aixis si que tenia motiu per 'encolarisarse.

—¡Naturalment!

—¿Com s' explica, *pues*, aquella alarma y aquell luxo de precaucions d' alguna autoritat?

—Senzillament; á *El Diluvi* li convé dar noticias d' aquell calibre, y á certas autoritats 'ls convenen *Diluvís*.

—Si no parla clar, fill...

—Ja veurá; deixemho corre.

—¿Qué li va semblar la gran parada?

—Que 'm va agradar d' alló més.

—'S veu que 'n *Martinet* hi troba gust.

—Lo que ha de dir que 'n *Camps* es un *trunfo* per fer lluhir la milicia.

—¡Hont va á parar! Es dels generals qu' en lo Camp de la Bota potser hi fá més tropa.

—No ho cregui; 'ls millors camps de batalla, per ell, atesas sas generals disposicions, son la Gran Via y 'l Passeig de San Joan.

—¡Que 'n fán de conquistas 'ls seus oficials en días aixís!

—Lo que ha de dir, ¡que 'n fereixen de cors y que n' agafan de presoneras... de balcó!

—¡Y que 'n fan malbé de llustre de caps y terra de escudellas!

—Vosté digui lo que vulgui; empró l' *héroe* de las paradas deu pensar que si aixó es guerra, ni may que vingui pau.

—Oh! En temps de guerra no estarian tant parats, no, l' ase 'm *refúm*.

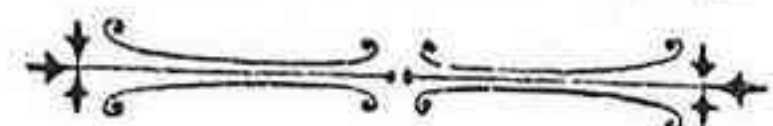
—Pero, ¡quina marcialitat la dels nostres *queses*, passeig amunt y passeig avall!

—¡Quin element, l' element militar, saló avall y saló amunt!

—¿Com diu?

—¿Mana?

PEPET DEL CARRIL.

LA TOMASA

S. SEBASTIÀ DE LA BARCELONETA

—A mi al bany m' agrada anarhi decenta y encara
cloch molt las camas.

COMPTES VELS. BARALLAS NOVAS

Com que no vaig fer se ré,
no pago per cap istil;
per tant, deixeu-me tranquil,
boy senyalant... no sé que.

¡Fases del amor!

UN catalanista d'aquestos *enragés* de *La lliga cama...ma* hi tindrà molt que dir ab l'epígrafe d'aquest article, pero nosaltres que tenim molt de cosmopolitas, sense ser menos catalans qu'ells, emplem noms que, encare que *castellanisats*, demà seran genuinament catalans de la mateixa manera que ho han vingut á ser molts altres que no ho eran en temps de Ausias-March y de 'n Pere Serafi.

Aném al grà.

L'amor presenta tantas fases com colors té lo prisma, qu'encara que hi ha qui diu que son set, jo trovo que son set mil y pico, dada la gradació qu' existeix del un al altre.

Desde l'amor tendre, sentimental, ximple, de Abelardo y Eloisa, de Isabel de Segura y Diego Marcilla, fins l'arreatat y fiero de Otelo y Desdémona, quina munió n'hi ha de tan distintas naturalesas!

Jo tinch una cunyada qu'estima ab deliri á mon germá petit, per ell 's treu, com diu aquella comparació cotxina, lo menjar de la boca; li renta 'ls peus, li talla las unglas, y... li dona cada disgust que n'hi hauria pera reventarla.

Pobre d'ell que al arrivá 'l vespre tardi un quart mes de lo acostumat, perque, no vulguin sapiguer lo diccionari d'improperis que li tira per sobre... la colla d'insults que li dedica capassos de fer perdre la paciència al autor dramátich que llegeix, seré, una *filípica* á una obra seva feta per un crítich burro.

Y mon germá te talent relatiu, y enteniment de sobras, que sols li serveix, no per evitar lo temporal, sino per capejarlo donant la *mura* als cops de mar per salvar del naufragi al *navio matrimonial*.

Y lo que diu éll: sí; m'estima molt, me 'n té dadas moltes probas, pero 'm matará d'una enrabiada.

* *

Prop de casa n'hi ha un altre de matrimoni que no trobaréu pas per hont agafarlo.

Jo, devegadas, desde darrera 'ls vidres del balcó contemplo unas escenas que 'm fan sucumbir en un mar de duptes. Ell es dependent de comers; un jove guapo, simpátich, treballador, que no 's cuyda mes que de casa seva; ella, no obstant, s'entén ab lo marréch que li porta las entregas, y que si jo fos dona, pensá alguna cosa ab ell... fins me faria arrojá 'l *recte*.

Y 's veu que hi té verdaderas *sébas* perque quan lo xicot se 'n vá avall ab lo paquet sota la xella y la gorreta al clatell que casi li acaba de caure, ella s'está al balcó fins que 'l pert de vista per la configuració geométrica del carrer.

Tot aixó es inverossimil, pero s'ha vist; hi ha persona que te 'l mal gust de preferir una arengada ab un rahim á una perdiu ab cols; pero lo que no 's comprén, lo que no 'm pot cabre al cap, es, que ahir vaig sapiguer qu'ella s'havía cruspit una capsa de mistos, perque li varen dir que lo seu marit s'entenia ab la dona del seu principal.

Ara mireus ai aixó no es amor!. Pero, lo que jo voldria sapiguer, á quina *casilla* perteneix, perque jo no 'n trobo pas cap que li vinga bè.

* *

Ahir trobo á 'n Joanet Romagosa, aquell xicot que

tot Barcelona 'l coneix, que sempre porta dugas gardenias á la americana, que per lo frescas que són, jo crech que cada quart entra á cambiárselas en alguna escaleta ahont n'hi deuen tenir sempre d'amandadas.

Lo vaig trobar qu'enrahonava ab la florista d'una de las taulas de la Rambla.

De cantó casi no 'l coneixia, semblava que duya un pensament doble al ull dret.

—Qué tens al ull?—vaig dirli dantli un copét á la espatlla

—¿Ets tú?—va contestarme; y despedintse de la *florera*, vam anar Rambla avall dihentme al mateix temps que lo del ull era una caricia de la seva xicota, que té per costum ferlashi igual molt sovint.

—Y ho permets?—vaig dirli estranyantme d'aquella tranquilitat.

—Veurás.. ja probó d'estar dos ó tres dias sense acostarmhi, pero no hi ha remey, hi tinch d'anar; una forsa extranya m'hi obliga; sento per ella un amor com may l'havía sentit per cap dona.

—Y per qué 't pega?

—Oa! mira, ara ha sigut perque vaig trepitjar, sens voler, un gossét galgo que jo mateix vaig regalarli.

—Qué vols que 't diga? noy, trobo que aguantá aixó fa molt *taül* y dispensa l'expressió

—Sí... ja ho veig... pero sino puch ferhi mes. Oh! encare, aixó ray... lo que 'm fa patir coquetejant ab altres joves! anantsen de visita molts cops que sab que jo hi tinch d'agnar!.. En fi, que jo crech que trova gust en atormentarme. Y per altra part no puch dup-tar del seu amor perque ha despreciat la má de joves guapos y richs que s'han volgut casar ab ella.

Qué me 'n diuen d'aquesta altra fase?

¡Oh! esperintse...

* *

Sota 'l pis de casa hi ha un altre matrimoni que jo m'hi diverteixo.

Quan arriba ella de la plassa, 'l crida, y després d'omplirmel de petóns li ensenya lo que li ha portat.

Ja poden anar los llagostins á tres pessetas la tersa qu'ell ha de menjar llagostins, perque s'hi torna boig.

Lo ví 'l beu de tres rals lo litro, y ella y 'ls fills lo beuen del Ninot del de divuyt céntims.

Vostés dirán: Aquest home está á ca 'l sogra... y cá ha d'estar!.. L'altre día 'm deya:—Sr. Serrallonga, si jo sabés d'ensopegame be, ja m'hauria clavat un tiro.

—¿Y per qué? Sr. Magí, vaig contestarli jo; á mi 'm sembla que vosté es un dels escullits del Senyor en aquest...

Ni va deixarme acabá de dir...

—Miris, va exclamar, ensenyantme las sólas de las sabatas que tenian mes furats que finestras te l'hospici:—Veu?... Vosté considera que puch anar aixis?

—Es clar, home! ¡com va!

—Donchs ella diu que fins per lo dia dels Morts m'han de durar, que soch un mal gastador, y un gandul y qué sé jo qué mes.

—Home si que ho estranyo.

—Jo no puch dir que una cosa siga blanca que no 'm contesti qu'es negra, y á cada moment 'm diu que me 'n vagi de casa que li fará favor.

—Donchs y aquells petons, que jo veig desde casa y que, francament, trovo qu'es una vista que no m'es gens saludable?

—Oh! Què vol que li diga?.. La meva dona jo crech que te dugas naturalesas; es... com li diré? un ou de dos robells; un abarcóch de dos pinyols; un de dols y l' altre amarch; á las dotze, 'm fa un petó com vosté mateix afirma, y á la una 'm tira lo primer que li ve á má per sobre. L' altre dia 'm va tirá una sombreroera que si 'm toca, ja havia ben begut oli.

—Home! una sombreroera? y de qué era aquesta sombreroera?

—De cartró, pero á dins hi havia quatre formas de sabater y un fogonet de gas espatllat.

—Si qu' es inesplicable.

—Ahir va dar-me perdius á la vinagreta, que sab que á mi m' agradan molt; donchs al torná á casa 'l vespre després de las déu, que la porta del carrer ja era tancada, 'm va tirá la clau desde 'l balcó ab tanta fúria, que raspantme 'l sombrero, va deixá mort y fret á un pobre gos que s'atipava d' escombrarias á quatre passos d' hont jo m' estava.

Y sino que aquest article ja va fentse llarch, los n' hi explicaria un munt que'ls convenceria de qué, ab amor, hi ha tals exabruptos y fases tan diverses, que lo qu' es al noy Cupido, á mes de la *vena als ulls*, que ja es un atribut que li va be, lo vestiria ab camisa de forsa y una bleda al clatell que li faria mudar cada vint y quatre horas.

SERRALLONGA.

¡Pobre Escaler!

SONET

POBRE Escaler! Després de lluyta inmensa la mort traydora l' hi ha llevat la vida com tendre flor, qu' el vent alsa branzida, arrenca del seu tronch y rabiós llensa.
Desde que obrir los ulls un ser comensa, massa ja sab que trás de malahida cadena de torments, fera nos crida la mort pera donants' sa recompensa.
Tot ha finit per tú ¡Mes ay! donarte á 'l oblit no pot pás qui va tractarte. Servaré ton recort de nit y día; y encar que no podré mes contemplarte ni dirte lo que abans dirte solia; per consolá 'l meu cor, podré plorarte.

J. TARRÉ Y R.

A una mossa de lleguer

SONET

MODELO d' un artista adotzenat, quan encara 'l teu cós era perfet; carnota de burdell que á tots has fet llogant ton cós, avuy atrotinat.
Rebréch de trinixerayres de ciutat que ta cara á revessos han desfet; bellesa ja en pretérit imperfet, de nafras plena y de asquerositat.
Vés assotant carrers, estoix de mals y constant provehidora de hospitals, que la teva 't vindrá sens remissió, sent trossejat ton cós, quan haurás mort; que al fi aquesta será la teva sort, á sobre d' un taulell de dissecció.

RAMONET R.

GERTERITATS

SI lo govern m' assegura que pel nostre be procura, que ho porta tot á compás...

¡no ho crech pas!

mes si 'm diu que sols desitja, en tant nostres drets trepitja, fernos passar ab pá sech...

¡si que ho crech!

Si 'm conta mossen Engruna que tots los dias dejuna y que d' aixó 's manté gras...

¡no ho crech pás!

pero si 'm diu que gallinas, colomins y pastas finas son cada día 'l seu tech...

¡Si que ho crech!

Si 'm conta l' Agna Maria que 's confessa cada día per fugir de Satanás...

¡no ho crech pas!

mes si 'm diu que al temple acut per trafiquejá ab virtut ab un *teula* que conech...

¡si que ho crech!

Si 'm conta alguna beata que dels homes se recata, de que es mes freda que 'l glás...

¡no ho crech pas!

mes si 'm diu que d' amagat un negre corb tonsurat l' aconsola á cops de bech...

¡si que ho crech!

Si 'm conta que sa riquesa es deguda á la honradesa lo fabricant Don Pancrás...

¡no ho crech pas!

mes si 'm diu que ab la suhor del pobre treballador feu de miliòns arreplech...

¡Si que ho crech!

En fi, si 'm conta un sotana que al llegir aquesta plana de versos no 's grata 'l nás,

¡no ho crech pas!

Mes, si 'm diu ab gran quimera; voldria que en la foguera fes lo meu cos espatéch...

¡Si que ho crech!

JOSEPH M.ª CODOLSA.

Verbena Sant Jaume

Peleón

93

—Ni estrenarnos!.. Quin martiri!
—No li cremarém cap ciri.

—Ay, Jaumet, no apreti tant,
que 'l meu trompa está mirant.

—M' ha deixat pensantse que dormia...
Ara veurém qui la passarà mes bé...

—Que s' adorm?
—Ballant aixó, sempre.

Teatros

NOVETATS

Pera no ser menos *Abogar contra si mismo* que altrás produccions estrenadas en la present temporada, en secció apart ne parlém y en ella podrán veure nostres lectors que la companyia del Sr. Mario ha fet la pau del desempeñyo donat á *La Dolores*!

Ahir se debia donar una funció en honor y despedida del Sr. Feliu y Codina, de la que sabém se tractava de donarli visibles mostrás d'apreci y admiració.

Pera avuy s' anuncia l' estreno de *La huelga de hijos* que son autor, D. Enrique Gaspar, califica de boceto.

Pera quan s' acabin las funcions Mario hi ha en porta la companyia de sarsuela que dirigeix D. Joan Espantaleón y de la que 'n forman part las tiples Conxa Martinez y Clotilde Romero.

Ja hi ha per lo tant *Chateau Margaux* y *Caramelo* en capella.

TIVOLI

D'aproposit pera lo Sr. Pinedo, s' anuncia la sarsuela *Folies Bergères* y verdaderament ho compleix, ja que dit artista logra distingirse d' un modo inmillorable en la imitació al conegut actor Juli Ruiz.

Lo secundan ab molt acert la Srta. Pretel y lo Sr. Banquells, y 'l coro *femenil* en lo *semi can-cán*.

Actualment está en estudi *El húsar*, sarsuela que en lo teatro Eslava de Madrit se 'n donaren 140 representacions consecutivas.

CATALUNYA

Un ple á reventar y una ovació colossal es lo que logrará lo Sr. Vico en la nit de son benefici, ab lo drama *O locura ó santidad* que principalment en las escenas finals s' hi remontá á envejable altura.

Molt bé lo secundá la Sra. Contreras en lo difícil personatge de *Juana*. Los demés artistas *non raggionar di lor*.

Com hem sigut á derrerias de temporada, lo Sr. Vico ha tirat má de lo mes granat de son repertori, per lo tant 'ns ha dat també *Otelo* y *La carcajada* anunciantse pera ahir com á despido *Vida alegre y muerte triste*.

Celebrarém que en son viatge á América arreplegi forsa *patacons* y sa estancia sigui curteta.

S' está preparant fins á últims d' Agost una companyia de ópera italiana.

CIRCO ESPANYOL

Desde que á aquest teatro hi ha hagut la *pensada* de funcions per horas, sembla que hagi cobrat nova vida ja que tots los días y en casi totas las seccions s' hi logran sobrias entradas.

En los dias de vigilia y festas es una verdadera torre de Babel, ja que de localitats á gradas no hi pot haver ni la separació corresponent á causa de la moltíssima aglomeració de concurrents, confonentse per tan agradable motiu (á la Empresa) *todas las clases de la sociedad*.

La companyia, per sa part, en mitj de sa modestia, además de molta varietat logra donar bastant bon conjunt en totas quantas obras representa, distingintse molt particularment la tiple Sra. Romero (Clotilde) y lo tenor cómic Sr. Soucasse que si sa veu fes *pendant* ab l' intenció que declama, fora lo número i dels artistas de son género.

CONCERTS D' EUTERPE

La nova composició *Remors matinals* estrenada en lo concert passat, si bé fou aplaudida y lograda sa repetició se fá un xich pesada per la excesiva duració de la mateixa; aixis es que si sos autors ne fessin alguns *cortes*, creyém seria composició que halagaria, puig alguns de sos cantabils no están exents de inspiració.

Los autors de la mateixa son en quant á la música don Andreu Gelabert, director del Orfeó republicá balear, y de la lletra lo Sr. Gardó Ferrer que en totas sas composi-

cions hi sab donar un carácter seu especial per la continuïtat de diminutius com boyrinas, herbetas, perletas, fulletas, marget, fresquet, infantóns, fontetas, monjetas, etc. etc., además dels imprescindibles estiu, sonriu, festiu, níu, umbríu, jolíu y totas *las parauletes acabadetes en iu*.

Lo vuyté concert tindrà lloch ab selecte y variat programa en lo 15 del mes próxim, festivitad de la Assumpció.

UN CÒMIC RETIRAT.

Aquet soch jo

Ni alt ni baix, ni gras ni magre,
ni molt moreno ni rós;
tinch lo génit, entre 'ls dos,
així, així, ni dols ni agre.
Lo meu tipo es elegant (?)
soch bastant guapo(?) ¡Ja ho crechl...
(Ah; l' ávia es morta, aixó ho dech
adverti per endevant.)
Tinch un cor, que, com hi ha Deu
reconech que no 'l mereixo;
de tenirl tan bo, pateixo...
¡Si será bó lo cor meul...
Generós per tots cantóns,
tant á dreta com á inversa,
á tothom dono... conversa,
molts saludos y espressions.
Soch valent, que Deu n' hi dó!
vull dir que no soch dels mansos;
á casa, no son romansos,
quan li ha gall 'l mato jo.
Parlo molt bé 'l castellá,
toco 'l piano... per fora,
y va veni sols d' un hora
com no vaig ser capellá.
Soch dels mes espavilats,
(ja se 'm coneix ab la cara)
soch honrat, no tinch cap tara,
plats, un ó dos n' he trencats.
Detesto las tonterias
perque jo no soch cap maula;
soch, en fi, en una paraula,
un estuig de monerias.

Si 'ls datos que aquí he donat
convenen á alguna nena,
que se 'm declari sens pena
que ja 'ns entendrém aviat;
pot veni sens dilació
á tractarho ab la *mamá*,
que atenta l' escoltará.
Aquí vá la direcció:
Pom d' or, cent nou, entresuelo;
La *Mamá*, reb á tot hora,
es una excelent senyora;
será una sogra modelo.

R. ALONSO.

PARA LAS PERSONAS TIMORATAS

Si quereis libraros de cualquier enfermedad infecciosa como el **CÓLERA** depositad la confianza en el

AGUA DE AZAHAR (aygua naf)

preparada por D. ANDRÉS FAMADAS, de GERONA, que cura rápidamente los dolores de vientre, alivia el estómago y facilita la digestión.

DE VENTA EN TODA CATALUÑA y en REUS
Plaza de la Constitución, 13 Drogueria, y Plaza Prim, 1, Drogueria.

BUNYOLS MUNICIPALS

Rosella

—Vol dir que no 'ns farà cólich aquesta llet?
—Aquest cólich ray, que sab de lo qu' es...
Encara la netejará, dona.

Galimatias

Qui ho entén ja farà prou.

UN mosquit y una magrana
que tenia 'l cabell ròs,
per la Plassa de la Llana
anavan del bras tots dos.

Ab barret y mantellina
de valor mitja pesseta,
al portal de la escaleta
menjavan una sardina.
Va passar una tunyina
tot cantant la gran sardana
del Garin, y ma germana
va mirar, tot fent badalls,
com se menjavan dos galls,
un mosquit y una magrana.

Y tenint la mala sombra
de ballar la sinfonia,
va tocá 'ls la loteria
ab lo mánech de l' escombra;
mentres disputant l' alfombra
li va caure á sant Ambrós,
fill de san Cristofol grós
natural de Vilaplana,
y nebot d' una sultana
que tenia 'l cabell ròs.

Com que de lluny se sentia
com ploravan las granotas,
un caball de dugas potas
que del Ampurdá venia,
tot sentintlas s' enternia,
y fregantse la badana
contestá:—Quina galvana
me fan venir aquestos dos,
quan veig que fan ballar l' ós,
per la Plassa de la Llana!

Qui plorava de tan riure,
sigué 'l pobre Fontanella,
que bebent such de payella
casi no podia viure.

—Qui pugués sabé d' escriure...—
digué Nerón rabiós;
y Noé, tot fent l' arrós,
comprava d' Ysóp la gávia,
mentres Adan y son ávia
anavan del bras tots dos.

LLUIS SALVADOR.

ABOGAR CONTRA SI MISMO COMEDIA

de D. MIQUEL ECHEGARAY

L'estreno de la última producció del fecundo autor
dels *Hugonotes* fou un éxit qu' ha vingut á au-
mentar, si cab, la fama de D. Miquel.
No cal buscar en las obras del aplaudit mestre, pro-

blemas socials ni arguments de fondo, pero no 'ls ha de
menester qui ab un assumpto senzill, casi trivial, logra
mantenir despert l' interés del públich que saboreija
aquells xistes expontánis, brodats en una forma concis-
sa y lleugera propia d' aquesta classe d' obras, qual sol
intent es entretenir per espay de un parell d' horas al
auditori.

Lo mérit de *Abogar contra sí mismo* ha sigut molt
discutit, y mentras un diari ha posat l' obra á las estre-
llas, l' altre l' ha tirada poch menos que á las potas
dels caballs, y fins com compadint al públich que la
ha aplaudida.

Rés, en aquest país som massa sabis; lo que no im-
pideix que, á lo millor, vulga un crítich d' aquestos de
infalibilitat reconeguda, donar una mostra del seu saber
cayent d' áncas quan ha volgut donar al teatro un
modelo de literatura dramática (?).

Abogar contra sí mismo, á despit d' alguns, es una
obra qu' ha cumplert la seva missió, logrant ser aplau-
dida y proporcionant un bon rato als concurrents al
teatro de Novedats.

L' interpretació no pogué ser mellor. La Srta. Gue-
rrero hi va estar be del tot, fent gala de la seva bona
dició y arrancant aplausos de la distingida concu-
rrencia qu' omplia lo elegant colisséu.

Las Sras. Alverá y Ruiz desempenyaren sos papers
com saben ferho per poch que pujan agafarshi y....
gracias á Deu que podém tirarli una flor al Sr. Mario.

Aixó deu fer, y no sargentos *rosega-pitillos* que no
hi toca pilota.

Lo Sr. Cepillo y *compañeros mártires* ajudaren al
bon conjunt d' una obra que continua dignament lo
catálech delcelebrat autor cómich, á qui enviém nos-
tre mes imparcial aplauso.

PEPET DEL HORT.

Ab la mort del Capitá general de
Cuba Sr. Rodriguez Arias, son dos
los Capitáns generals que en poch
temps han pagat lo fatal tribut a,
clima de las Antillas.

Ho sentim, pero per altra part
'ns consolém del sentiment al pen-
sar l' inmens nombre de soldats que també hi petan sens
que hágin pogut tenir l' esperansa de tornar ab lo böt plé,
cas de poder permaneixe impunement una temporada
en la pátria del cacao.

Per xó: ¿Ha mort lo rey? ¡Viva 'l rey!

Ja n' hi ha un altre en porta.

O dos.

Diu un periódich del Nort que los carlistas 's comensan
á bellugar.

¡Malament!.. ja caurán.

Lo Diluvio sembla qu' ha vist las clavillas de la guitarra en la compra de la casa *Queraltó* que vol destinarse a *Estudi d' arts y oficis* en Sant Martí de Provencals.

A la quenta, 's volen dar dotze mil manchegos per una casa que no 'n val mes que la mitat.

Be, vaja, ¿que hi ha algú que cobra 'l barato?

Hi ha zulús que s' entretenen en destruir los animals de la colecció zoológica del Parque.

Que no se 'n podria agafar algún d' aquets cafres y exhibirlo en una gábia allí mateix hont cometen tals barbaritats?

També 'ls hi tirariam llonguets ab agullas á dintre, y trossos de pá ab caps de mistos.

Aixis aniria bé...

Un periódich fa elogis del nostre compatrici Sr. Cuyás que en lo Nort América ha emprés la defensa dels infants y lo Duch de Veraguas contra 'ls articles d' alguns periódichs.

A la quenta, no tot van ser ovacions com 'ns deyan.

Ja ha arribat lo tio Paco ab la rebaixa.

Vaja... que vagi de gust.

Lo vapor Antonio López, va sortir lo divendres passat del port de la Habana, *seguint sens novelat* lo seu viatge en direcció á la Corunya.

Los accionistas també *segueixen sens novelat* cobrant ab signos.

—¿Que no ho podrian arreglar aixó los Pares de familia?

Aixó si que fora una bona obra.

La Lliga de Catalunya envia telegramas á tot bitxo vivent en nom dels catalans oferint *ajudas y cataplasmas* com si ja fossen *les futurs comtes é duenyos de la Marca Catalana*.

Fa poch á la Corunya; ara á Pamplona.

¡Sumian!..

¡Be, no 'ls despertém!

A Burgos hi regna alguna agitació per por de que 's trasladi á Vitoria aquella Capitania General.

Si s' en arriba á enterar la Lliga...

Ja tenen telegrama pels bigotis.

¡Y ajuda!

No se sab que *La Lliga* haja brindat encare als siamesos l' apoyo de la *nostra regió*...

Jo tambe 'ls hi brindaré, si la volen, l' antiga casa de 'n March de Reus.

Y las tropas del sultan de Marruecos.

Y tres fòrchs de sébas.

Y un ram de lilas.

Ja queda explicat que á *Sámos* y á Roma al mateix temps, hi hagi lo cap de Sant Joan Evangelista.

Lo cap que hi ha á Roma es de quan Sant Joan tenia déu anys, y 'l de *Sámos*, lo de quan va morir, que 'n tenia 103.

Vet aquí... tan estrany que semblava...

Un anunci del café de la Unió:

«Noche, baile de *sociedad*; de 10 á 11 sardanas y á las 12 can-cán.»

Després d' aquestas sardanas

y d' aquest mogut can-cán,

desitjaríam saber

¿al ser la una, qué hi fan?

AMOR Á LA ADUANA

(Al amich ALFRED BRAVO.)

Si de casarte tens ganas,
ja que no t' en vols desdó,
escriuré, ja que ho demanas,
la passió y mort d' un fadrí
dependent d' agent d' Aduanas.

Quan estimas ab passió
y á la noya que pretens,
li esplicas ab emoció
lo que dintre del cor sents,
es una *declaració*.

Després com cosa corrent
si la teva *intenció* es bona,
y ella 't diu que vasis sent,
als pares de la minyona
n' has de dar *coneixement*.

Si 'l permis dels pares logras,
pots anar sent la conquesta
d' ella, y seguirli la pista,
pero ab *ojo*, perque 'ls sogres
no 't deixarán may de *vista*.

Si cansat de ser promés
veus qu' aixó va massa llarch
y vols *arreglar 'ls papés*,
vés arreglantlos, noy, vés
que son la *guia d' embarch*.

Si 't visita, un cop casat,
algun inglés que tè pó
de no cobrá 'l que has comprat,
demana 'l *certificat*
al *cónsul* de la nació;
perque, noy, mirantho be
si ab algun payo t' embrollas
en lloch d' inglés ¿qué 't dirè?...
fins pot se un *carabiné*
que 't busqui las pessigollas.

Per fi, si viure ab repós
logras, no siguis talós
y aprofita bé aquest viatge
que es 'l viatge deliciós...
d' un barco de *cabotaje*.

Busca la pau y alegria
y conserva en tos apuros
aquella... *mercaderia*
que may pagarte podria
cap *societat de seguros*.

EMILI COLL.

CORRESPONDENCIA

Anirá: S. Bonavia, Lluís Salvador, Oclime Oill, J. B. Durán, J. T. R, Joseph Oliveras, Amadeo Punsoda, Julia Estrada de Soler, Joan Jordi.

De tot lo demés que s' ha rebut no 'ns serveix rés mes.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramon, número. 5—LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

BANYS DE CASA

L' idea podrà ser rànica,
pero al fin m' agrada à mi;
Després per dar-me importància,
diré qu' he anat à Vichi.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Aliment es la primera,
una vocal la segona,
musical es la tercera
y la total nom de dona.

F. GARCIA. A.

TRENCA-CAPS

Ab quatre consonants dístintas y
una vocal repetida tres cops, trobar lo
nom d' un carrer de Barcelona.

JOAN DEL PORTALET.

INTRÍNGULIS

Buscar un nom que anantli treyent
una lletra del darrera dongui 'ls se-
guents resultats: Carrer de Barcelona,

un objecte de bugadera, en los telé-
grafos, aliment y una consonant.

RAMÓN EL BREVE.

ROMBO

ment dongui: 1.ª ratlla: Consonant;
2.ª: Part del globo; 3.ª: Nom de dona;
4.ª: Població de Catalunya; 5.ª: Efecte
de satisfacció; 6.ª: Temps present; 7.ª:
Vocal.

JAPET FIGUE RAS.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—A-mar gós.
Trenca-caps.—Figueroles.
Logogrifo numèrich.—Calonge
Targeta.—Tres y la Maria

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RIBERA Y ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5—Barcelona—

En dit establiment se fan á preus reduhidissims y ab la major promptitut, tota classe de impressos com son targetas, facturas, memorandums, sobres, membrets, etc., etc. També se trobará un assortit inmens de cromos propis per'anuncis industrials, menús, programas, etc., etc. Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.